

En Metin Bir Nokta-İ İstinad: İhlâs

İhlâs; bir mü'min, bilhassa bir Nur Talebesi için en temel unsurdur. Çünkü ubudiyetin ruhu ve esasıdır. Bu yüzden Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, yüz otuz parçadan müteşekkil Risâle-i Nur Külliyyatı'nda "Bu lem'a lâakal her onbeş günde bir defa okunmalı" ibaresini sadece "İhlâs Risâlesi" olan 21. Lem'a'nın başına koyarak bütün amellerimizde ihlâsın olmazsa olmazlığını göstermiştir. İhlâsın sırrını ve muhtevasını en güzel bir şekilde yine o keşfedip ortaya koymuştur.

Yirmi Birinci Lem'a'ya daha başlarken "Ey ahiret kardeşlerim ve hizmet-i Kur'âniyede arkadaşlarım! Bilirsiniz ve biliniz.." sözleriyle ihlâsa her daim muhtaçlığımızı nazikâne bir üslûpla vurgulamıştır. Devamında ise, "Bu dünyada, hususan uhrevî hizmetlerde en mühim bir esas, en büyük bir kuvvet, en makbul bir şefaatçi, en metin bir nokta-i istinad, en kısa bir tarîk-ı hakikat, en makbul bir duâ-yı manevî, en kerâmetli bir vesile-i makasid, en yüksek bir haslet, en safi bir ubudiyet ihlastır"¹ diyerek bu büyük hakikati ilk etapta özetlemiştir.

Bu ifadelerde dikkat çeken noktalardan biri ihlâsın en metin bir nokta-i istinat özelliğini taşımasıdır. Üstad Hazretleri Sünûhat adlı eserinde, "Meşhurdur ki, biri demiş; eğer bir nokta-i istinad bulsam, küre-i zemini yerinden oynatırım. Bu farazyede acib bir nokta vardır. Demek bu küçücük insan nokta-i istinad bulsa, küre gibi büyük işleri çevirebilir"² sözleriyle nokta-i istinad yani dayanak noktasının ehemmiyetine dikkatleri çekmiştir.

O zaman ehl-i iman insanların dayanak noktası ihlâs olmalıdır. Yani Allah'ın rızası ve emirleri dairesinde samimiyetle çalışmaktır. Çünkü "insan için en mühim âfî maksat, Cenâb-ı Hak'ın muhabbetine mazhar olmasıdır."³ Bu da ancak ihlâsı kazanmakla mümkündür. Ve Cenâb-ı Hak'ın rızası ihlâs ile kazanılır. İhlâs ve rıza-i İlâhî yolunda zerre yıldız gibi olur. İhlâsı kazanan vazife-i uhreviyesini yani kulluğunu hakkıyla ifa eder. Bu itibarla, "medar-ı necat ve halas, yalnız ihlâstır. İhlâsı kazanmak çok mühimdir. Bir zerre ihlâslı amel, batmanlarla halis olmayana müreccahtır"⁴ ve ihlâs amel-i salihin de ruhudur ve esasıdır.

Birinci Söz'de, Allah namına hareket eden insanın nihayetsiz olan aczini, fakrını nihayetsiz kudrete, rahmete rabtedip Kadir-i Rahim'in dergâhında aczi, fakrı en makbul şefaatçi yapması ve tohumların, çekirdeklerin başlarında koca ağaçları taşıması... Ve yine, her bir nebat ve ağaç ve otların ipek gibi yumuşak kök ve damarları sert taş ve toprağı delip geçmesi ve en şiddetli hararete karşı aylarca nazik, yeşil yaprakların yaş kalmasının sırrı da samimî bir ihlâsın göstergesidir.

Kur'ân'ımızın günümüz insanına sunduğu son dersi olan Risâle-i Nur'un yolu da ihlâs yoludur.

Bütün peygamberlerin, evliyaların ve kutupların yolu da ihlâs yoludur. Bu yüzden, "elbette herkesten ziyade bütün kuvvetimizle ihlâsı kazanmaya mecbur ve mükellefiz. Ve ihlâsın sırrını kendimizde yerleştirmek için gayet derecede muhtacız."⁵ Üstad Bediüzzaman Hazretleri, ihlâsı kazanmak ve muhafaza etmek ve manileri defetmek için dört düsturluk mükemmel bir reçeteyi bizlere sunuyor. Bu düsturlarda "bütün kuvvetinizi ihlâsta ve hakta bilmelisiniz. Evet,

kuvvet haktadır ve ihlâstadır. Sırr-ı ihlâs ile samimî tesanüd ve ittihad, hadsiz menfaate medar olduğu gibi, korkulara hatta ölüme karşı en mühim bir siper, bir nokta-i istinattır”6 diyerek bu arada ihlâs yolunda ilerlerken karşımıza çıkacak olan manilere de dikkat çekiyor. Bu manileri 29. Mektub’un 6. Risâle olan 6. Kısmı diğer adıyla “Hücumat-ı Sitte” olan risâlede izah ediyor. Kısaca, 1- Hubb-u cah yani makam, mevki vs. sevgisi, 2- Hiss-i havf yani korku damarı, 3- Tama ve hırs, yani aç gözlülük, 4- Menfî milliyetçilik. 5- Enaniyet, 6- Tenbellik ve tenperverlik ve vazifedarlık damarı olarak niteliyor ve çarelerini ortaya koyuyor.

Öyle anlaşılıyor ki, lâıykıyla bir Nur Talebesi olmak için evvelâ bu manileri aşmak gerekiyor. Sonra acz, fakr, şefkat ve tefekkür ile bu hakikat mesleğine girilebilir. Bunlar yapılmadan ihlâs sırrını yakalamak oldukça zordur. Çünkü nefis-i emmare devamlı olarak bu manileri karşımıza çıkarıyor. Bu yüzden Hz. Üstad, “Nefis ve heva ve his ve vehim bazen aldatıyorlar, onun için bazen şiddetli ikaz olunuyorsunuz. Bu şiddet, nefis ve heva ve his ve vehme bakıyor; ihtiyatlı davranınız”7 diye ikaz ediyor. Bence, Yirmi Birinci Lem’a olan İhlâs Risâlesi’ni okurken buna bağlı olarak Yirminci Lem’a, Yirmi İkinci Mektub, Onuncu Lem’a, On Dokuzuncu Lem’a ve Hücumat-ı Sitte Risâleleri birlikte mütalâa edilmelidir.

Evet, ihlâsı kazanmak bize çok şeyler kazandırıyor. Bu kazanımlardan biri de uhuvvet yoluyla “fenâ fil ihvan’ meziyetiyle ‘iştirak-i a’mal-i uhreviye’ noktasında tezahür eden sevablardır. Fena fil ihvan, yani kardeşlerde fani olmak, yani onların meziyet ve faziletlerini kendimizde gibi kabul edip onların şerefleriyle şakirane iftihar etmektir. Bu güzel meziyeti elde ettikten sonra Hz. İbrahim Aleyhisselâm’ın gölgesine, yani ‘hillet’ makamına çıkılıyor. Bunun muhtevası ise, “En yakın dost ve en fedakâr arkadaş ve en güzel takdir edici yoldaş ve en civanmert kardeş olmak iktiza eder. Bu hilletin üssü’l-esası samimi ihlâstır” 8 şeklindedir.

Cenâb-ı Erhamürrâhimin’dan bütün esmâ-i hüsnâsını şefaatchi yapıp niyaz ediyoruz ki, bizleri ihlâs-ı tâmmе muvaffak eylesin. Âmin.

Dipnotlar:

- 1- Lem’alar, s. 390.
- 2- Sünûhat, s. 79,
- 3- Lem’alar 186.
- 4- Age, s. 323,
- 5- Age, s. 390,
- 6- Age, s. 393,
- 7- Age, s. 401,
- 8- Age, s. 395